

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 22 грудня 2025 р. №10)

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»
Віра РОГОВА
Наказ від «22» грудня 2025 р. № 353

Біла Церква – 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму розроблено на основі «Типової програми підвищення кваліфікації керівних кадрів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 №905) та відповідно до професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» (наказ Міністерства розвитку економіки України від 17.09.2021 №568-21).

Освітня програма враховує основні положення Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року №988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року №898, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя (викладача), та з урахуванням стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний заступник директора закладу загальної середньої освіти з виховної роботи (навчально-виховної, який координує відповідний напрям) має бути готовим до управління закладом освіти на засадах сучасної теорії менеджменту, організації освітнього процесу за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти.

Мета освітньої програми: забезпечення неперервного професійного розвитку заступників директорів з виховної роботи закладів загальної середньої освіти відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей, необхідних для організації навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти.

Основні завдання:

- забезпечити розвиток ціннісного ставлення заступників директорів з виховної роботи закладів освіти до управлінської діяльності в умовах соціальних та освітніх змін;
- поглибити й розширити знання заступників директорів з виховної роботи закладів загальної середньої освіти з теорії і практики сучасного освітнього менеджменту, що забезпечує якісні зміни в організації освітньої діяльності та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- удосконалити вміння керівників із ефективного управління закладом загальної середньої освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей заступників директорів з виховної роботи закладів загальної середньої освіти;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей заступників директорів з виховної роботи закладів загальної середньої освіти, їх мотивацію до професійного самовдосконалення.

Загальні очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- основних принципів та підходів до побудови індивідуальної програми професійного розвитку вчителя;
- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- теоретичних засад інклюзивної освіти, її цілей, принципів та основних концепцій;
- особливостей та причин освітніх і психологічних втрат у сучасному освітньому середовищі;
- принципів демократії в школі;
- сутності і значення фізичної, інформаційної та психологічної безпеки;
- планування освітньої діяльності в закладі загальної середньої освіти;

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проєктування, оцінювання тощо);
- використовувати у практичній діяльності сучасні тенденції викладання і навчання у закладах освіти з урахуванням упровадження дистанційного навчання;
- аналізувати власний досвід, навички та потреби для визначення пріоритетів у професійному розвитку;
- уживати превентивні заходи щодо конфліктів і булінгу;
- забезпечувати безпечне освітнє середовище;
- формувати в закладі та поза його стінами освітнє середовище, яке сприяє творчій самореалізації учасників освітнього процесу;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

Укладач освітньої програми	Славінська М.О. , викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації заступників директорів з виховної роботи закладів загальної середньої освіти
Мета програми	Професійний розвиток заступників директорів з виховної роботи закладів загальної середньої освіти відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей, необхідних для організації навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти
Цільова аудиторія	Заступники директорів з виховної роботи закладів загальної середньої освіти
Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	60 год / 2 ЄКТС (24 год аудит. год. + 36 год керована самостійна робота)
Перелік компетентностей, що вдосконалюються	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05 Професійні компетентності: А1 Мовно-комунікативна компетентність (А1.1, А1.2, А1.3, А1.4); А2 Предметно-методична компетентність (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А2.6, А2.7); А3 Інформаційно-цифрова компетентність (А3.1, А3.2, А3.3); Б1 Психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4); Б2 Емоційно-етична компетентність (Б2.1, Б2.2, Б2.3); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2, Б3.3); В1 Інклюзивна компетентність (В1.1, В1.2, В1.3);

	В2 Здоров'язберезувальна компетентність (В2.1, В2.2, В2.3, В2.4, В2.5); В3 Проєктувальна компетентність (В3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1)
Строки виконання програми	Календарний рік
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/

Зміст програми

№ з/п	Назва та зміст навчального модуля	Всього годин	Аудиторні			Самостійна робота
			Лекції	Семінари	Практичні	
Модуль І. Філософія освіти ХХІ століття		2	2	–	–	2
1.1.	Принципи філософії Марка Аврелії в роботі сучасного керівника	2	2	–	–	2
Модуль ІІ. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах реформування освіти		6	–	–	6	18
2.1	Загальна характеристика можливостей системи дистанційного навчання	2	–	–	2	–
2.2	Організація дослідно-експериментальної та інноваційної діяльності у закладі освіти: управлінський аспект	2	2	–	–	2
2.3	Сутність, цілі, функції та завдання супервізії	2	–	–	2	4
Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»		6	–	–	-	6
Спецкурс «Психолого-педагогічна підтримка учасників освітнього процесу»		6	–	–	-	6
Модуль ІІІ. Професійна діяльність педагогічних працівників в умовах закладу загальної середньої освіти		10	–	–	10	16
Інваріантна складова		8	–	–	8	–
3.1.	Напрямки демократичного розвитку школи: сфери і стандарти демократичних змін. Демократичне середовище та врядування	2	–	–	2	4
3.2	Цінності для розвитку культури демократії в закладі освіти	2	–	–	2	4

3.3	Форми та види дискримінації та нетерпимості в освітніх закладах	2	–	–	2	4
3.4.	Трансформація конфлікту: від попередження до вирішення	2	–	–	2	4
<i>Варіативна складова</i>		2	–	–	2	–
3.5.	Модель компетентностей для культури демократії: наскрізне упровадження	2	–	–	2	–
3.6.	Вплив російсько-української війни на формування національної ідентичності українців	2	–	–	2	–
3.7.	Стрес в умовах війни: рекомендації та цифрові ресурси для подолання	2	–	–	2	–
3.8.	Інформаційна безпека учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану	2	–	–	2	–
Модуль IV. Діагностико-аналітичний модуль		6	2	–	4	–
4.1.	Настановче заняття. Вхідне діагностування	2	2	–	–	–
4.2.	Тематична дискусія	2	–	–	2	–
4.3.	Вихідне діагностування	2	–	–	2	–

Модуль I. Філософія освіти XXI століття

1.1. Принципи філософії Марка Аврелії в роботі сучасного керівника

Ознайомлення з принципами стоїцизму: контроль над емоціями, прийняття обставин і розуміння зони впливу. Практики стоїків для управління стресом у прийнятті рішень і роботі з командою. Використання стоїчного мислення для розвитку лідерських якостей і підтримки емоційної стійкості. Рекомендації для впровадження стоїчних принципів у щоденну діяльність керівника.

Модуль II. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах реформування освіти

2.1 Загальна характеристика можливостей системи дистанційного навчання

Системи дистанційного навчання: основні характеристики, можливості. Створення акаунту. Реєстрація на курси з основного та додаткових фахів, спецкурсів. Робота в середовищі, а саме: складання тестових завдань, способи розміщення виконаних завдань, комунікація, зворотній зв'язок.

2.2. Організація дослідно-експериментальної та інноваційної діяльності у закладі освіти: управлінський аспект

Організаційно-правові аспекти інноваційної та дослідно-експериментальної роботи. Діяльність адміністрації закладу освіти, функції педагогічної ради, наглядової ради, науково-методичної ради інноваційної роботи.

2.3. Сутність, цілі, функції та завдання супервізії

Сутність понять «супервізія», «супервізор». Нормативно-правові документи, що регулює супервізію в освіті. Переваги та виклики впровадження супервізії у загальній середній освіті в Україні в умовах сьогодення.

Спецкурс: Інклюзивна освіта: теорія і практика

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти. Ідентифікація потреб дітей з особливими освітніми потребами, розробка індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів. Роль та функції психологів і педагогів у створенні сприятливого середовища для навчання та розвитку кожної дитини, незалежно від її особливостей. Методи та стратегії психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу, підтримку соціально-емоційного розвитку дітей, виявлення, вирішення можливих труднощів. Взаємодія психологів, педагогів, інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем.

Сучасні підходи, методики, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами: диференціація завдань, використання різноманітних методів навчання та оцінювання.

Спецкурс: Психолого-педагогічна підтримка учасників освітнього процесу

Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення в дітей різних вікових категорій. Способи відновлення ресурсного стану в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самодопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в дітей.

Психічне здоров'я, психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життєстійкість». Забезпечення необхідних умов для подолання гострої реакції психіки людини на стрес. Опанування прийомами, які сприяють управлінню стресом, відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях. Стратегії, інструменти для підтримки ментального здоров'я в освітньому середовищі. Вправи на стабілізацію психоемоційного стану педагогічних працівників та дітей, на запуск когнітивних процесів у процесі навчання.

Модуль III. Професійна діяльність педагога

3.1. Напрямки демократичного розвитку школи: сфери і стандарти демократичних змін. Демократичне середовище та врядування

Сфери демократичних змін і стандарти: навчання демократії і прав людини у рамках освітнього процесу, розбудова демократичного середовища та врядування у школі, налагодження партнерства з місцевою громадою і батьками. сфери демократичних змін і стандарти. Сутність понять «демократичне середовище» та «демократичне врядування» в контексті закладу освіти. Ключові принципи та цінності демократичного середовища. Моделі та практики демократичного врядування в школах. Приклади впровадження демократичних принципів у повсякденну діяльність закладу освіти.

3.2. Цінності для розвитку культури демократії в закладі освіти

Міжнародні та національні документи з прав людини та дитини: Загальна декларація прав людини, Конвенція про права дитини, Конституція України. Принципи права людини та дитини: універсальність, невід'ємність, взаємозалежність, недискримінація, найкраще забезпечення інтересів дитини. Застосування знань про права людини та дитини у педагогічній діяльності: навчання, виховання, захист дітей від насильства та дискримінації, створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища. Визначення сутності ключових понять демократії: права людини, людська гідність, свобода, відповідальність, рівність, демократична участь, партнерство, верховенство права, повага до різноманіття. Реалізація цінностей в освітньому середовищі.

3.3. Форми та види дискримінації та нетерпимості в освітніх закладах

Вивчення різноманітних проявів дискримінації та нетерпимості, що можуть виникати в навчальних закладах, а також на способах їх виявлення та запобігання. У рамках цієї теми розглядаються різні форми дискримінації, зокрема за ознаками статі, раси, етнічної належності, релігійної приналежності, сексуальної орієнтації, інвалідності, соціального статусу тощо. Також аналізуються прояви нетерпимості, які можуть мати місце в освітньому середовищі, як серед учнів, так і серед педагогічних працівників. Особливу увагу приділено вивченню наслідків дискримінації для психоемоційного розвитку учнів, а також стратегіям і методам боротьби з такими проявами. Важливим аспектом є створення інклюзивного та безпечного середовища для всіх учасників освітнього процесу, що включає формування толерантності, емпатії, взаємоповаги та поваги до різноманіття. Практичні стратегії та заходи, які будуть розглянуті, сприяють розвитку культури ненасильства та підтримки позитивного клімату в закладах освіти.

3.4. Трансформація конфлікту: від попередження до вирішення

Поняття – конфлікт, конфліктоген, конфліктна ситуація, трансформація конфлікту, факти/судження, насильницька/ненасильницька комунікація, суперечливі/контраверсійні питання. Конфлікт – причини, типи, фази, стратегії поведінки. Розуміння причин конфлікту і власної поведінки в ньому. Інструменти, що допомагають трансформувати конфлікт. Контраверсійні питання: розбір кейсів

3.5. Модель компетентностей для культури демократії: наскрізне упровадження

Модель та складові компетентностей для культури демократії. Кластер компетентностей. Визначення дескрипторів компетентностей. Робота з кейсами щодо практичних дій задля формування поведінки, що демонструє відповідний рівень компетентності

3.6. Вплив російсько-української війни на формування національної ідентичності українців

Поняття – національна ідентичність, історична правда, історична пам'ять, національні ідеали, національна гідність, національна самосвідомість, патріотизм. Розширення знань про українську національну та громадянську ідентичність. Чинники формування національної ідентичності у НУШ. Негативні чинники у вихованні ідентичності

3.7. Стрес в умовах війни: рекомендації та цифрові ресурси для подолання

Поняття – війна, стрес, тривожність, гнів, шок, травма, посттравматичний. Стрес, типові реакції на нього та посттравматичний стрес. Поради щодо управління власними стресами. Допомога людині, що знаходиться у стресі. Інтерактивні сервіси, мультимедійні ресурси і мобільні додатки для подолання стресу

3.8. Інформаційна безпека учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану

Заняття зосереджене на забезпеченні інформаційної безпеки учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану. Розглядаються основні загрози: дезінформація, фейки, психологічні операції, кіберризики та витік персональних даних. Аналізується роль закладу освіти у формуванні навичок інформаційної гігієни, критичного мислення та безпечної онлайн-поведінки. Практична частина включає розбір реальних прикладів інформаційних атак та опрацювання алгоритмів дій для учнів і педагогів у ризикових інформаційних ситуаціях.

Питання для самостійного опрацювання

1. Демократія і права людини: шкільні правила.
2. Залучення учнів до участі в громадських проєктах і волонтерській діяльності.
3. Інноваційність – важлива складова розбудови сучасного освітнього простору.
4. Переваги демократичного врядування у школі.
5. Проєктний підхід у навчанні.
6. Розвиток школи як демократичного суспільства.
7. Співпраця з батьками учнів: ефективні методи.
8. Управління інноваційними процесами у ЗЗСО: досвід впровадження.
9. Упровадження технології перевернутого навчання та педагогіки партнерства в умовах НУШ.
10. Шляхи формування сприятливого мікроклімату в колективі і запобігання конфліктним ситуаціям.
11. Академічна свобода вчителя та автономія закладу.
12. Стратегія цифрової трансформації: які інструменти ІІІ мають бути впроваджені в управлінську діяльність вже сьогодні.
13. Академічна доброчесність: формування культури доброчесності серед учнів та вчителів – від політики закладу до практики на уроці.
14. Створення безпечного та інклюзивного середовища у закладі освіти.
15. Розвиток медіаграмотності як елемента патріотичної стійкості учнів.

Список використаних та рекомендованих джерел

1. 30 кроків до нової української школи: навчаємо громадянина: онлайн курс програми «Демократична школа» Європейського центру ім. Вергеланда. URL: <http://surl.li/nddil>
2. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>
3. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ : Державна служба якості освіти, 2019. 240 с. URL: <https://bit.ly/3WgK1Ou>
4. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Сущенко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати : наук.- метод. посіб. / за наук. ред. О.І. Пометун. Харків, 2017. 190 с.
5. Діти та війна: навчання технік зцілення: посібник. Видавнича серія «Психологія. Психіатрія. Психотерапія». 2014. 98 с.
6. Зцілення травм війни: психосоціальний аспект / автор-упор. Т. Артеменко. Черкаси: КНЗ «ЧОППОП Черкаської обласної ради», 2022. 80 с. URL: <http://oipoppp.ed-sp.net/?q=node/76861>
7. Карамушка Л.М. Шевченко А.М. Забезпечення психологічного здоров'я менеджерів та педагогічних працівників освітніх організацій в умовах Нової Української школи : навчально-методичний посібник. Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2022. 157 с.
8. Ключові компетентності для навчання протягом життя. Київ: Представництво ЄС в Україні, 2021. URL: https://euroquiz.org.ua/data/blog_dwnl/JA0321508UKN_Key_Competences_2021_UKR_FINAL_web.pdf
9. Комплект освітніх програм «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації». Київ, 2018. 140 с. URL: <https://bit.ly/32AKTTK>
10. Наскрізнi компетентності для демократії. 2-ге вид. Європейський центр ім. Вергеланда, 2019. URL: <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/posibnyky-rady-yevropy-z-osvity-dlia-demokratychnoho-hromadianstva-i-prav-liudyny/naskrizni-kompetentnosti-dlya-demokratiji-60-vprav-dlya-rozvitku-ta-otsinyuvannya-stavlen-umin-i-znan>
11. Освітня збірка «Усі різні - усі рівні». Ідеї, ресурси, методи і вправи для неформальної міжкультурної освіти молодих людей та дорослих. – Європейський центр ім. Вергеланда, 2020. URL: <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/posibnyky-rady-yevropy-z-prav-liudyny-ta-aktyvnoi-uchasti-dlia-molodi/osvitnya-zbirka-usi-rizni-usi-rivni>
12. Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами: затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 року № 88 (із змінами).
13. Рамка компетентності для культури демократії. URL: Том 1, <https://www.osvita.org/biblioteka/ramka-kompetentnostej-dlya-kulturi-demokratiji-2>; Том 2, <https://www.osvita.org/biblioteka/ramka-kompetentnostej-dlya-kulturi-demokratiji>; Том 3, <https://www.osvita.org/biblioteka/ramka-kompetentnostej-do-kulturi-demokratiji>
14. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект: навчально-методичний посібник. Київ: ФОП Стеценко В.В., 2016. URL: http://www.la-strada.org.ua/ucp_mod_library_showcategory_65.html
15. Секрети успішних директора і директорки школи: онлайн курс програми “Демократична школа” Європейського центру ім. Вергеланда. URL: <http://surl.li/nddip>
16. Скрипник М.І., Технології професійного розвитку педагогів: навчально- методичний посібник. Київ, 2022. 231 с.
17. Старовойт О.В. Психологія ненасильницької комунікації. Київ: Видавництво "Академія", 2015. 216 с.
18. Стратегія впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2022 р. № 1163-р) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2022-%D1%80#n13>

19. Що таке емоційний інтелект, ненасильницьке спілкування та як мирно розв'язувати конфлікти. URL: <https://nus.org.ua/articles/shho-take-emotsijnyj-intelekt-nenasyllytske-spilkuвання-ta-yak-myrno-rozv-yazuvaty-konflikty/>
20. Як навчати школярів долати гендерні стереотипи : навчально- методичний посібник для загальноосвітніх навчальних закладів. URL: https://gender.org.ua/images/lib/gender_stereotype.pdf